

**ZÁPIS Z 2. JEDNÁNÍ
MEZIREZORTNÍ KOORDINAČNÍ SKUPINY PRO BOJ S KORUPCÍ
konaného v roce 2023**

Datum a místo konání: 30. června 2023, Ministerstvo dopravy
Účastníci: viz prezenční listina

Zahájení jednání a organizační záležitosti

Jednání zahájil Michal Svěrák (MD) přivítáním členů MKS na půdě Ministerstva dopravy.

Dalibor Fadrný, vedoucí Oddělení boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti (OBK), poděkoval Ministerstvu dopravy za poskytnutí prostor pro jednání MKS. Poděkoval i zástupcům MMR a MPO, kteří rovněž nabídli své prostory pro konání jednání MKS. Mimořádné jednání MKS se bude věnovat zákonu o ochraně oznamovatelů a jeho doprovodnému změnovému zákonu. Sdělil též, že před hlavním tématem dojde k rekapitulaci již probíhajících úkolů z minulých jednání. Následně představil své kolegy, kteří se specializují na oblast whistleblowingu, a to Mgr. Johanu Trešlovou (spoluautorku obou zákonů) a Mgr. Marka Netočného (specialistu na oznamovací systémy, který má na starosti vnější oznamovací systém na MSp). Program jednání:

1. Rekapitulace
2. Zákon o ochraně oznamovatelů a zákon, kterým se mění zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů

1. Rekapitulace

Dalibor Fadrný (OBK) sdělil, že vládě byl 29. června 2023 předložen návrh Akčního plánu boje proti korupci na roky 2023 a 2024. Mezirezortní připomínkové řízení probíhalo na přelomu května a června – připomínky se podařilo vypořádat tak, že materiál byl předložen bez rozporu. Materiál v zásadě vychází z Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2023 až 2026 (dále jen „Koncepce“), obsahuje některé úkoly jdoucí nad rámec Koncepce, jedná se o úkoly, které odpovídají závazkům ČR, které má vůči EU a jiným mezinárodním organizacím a jsou v Plánu legislativních prací vlády na rok 2023; navíc jde o úkoly, které byly odsouhlaseny jejich gestory. Materiál bude vláda projednávat za necelých 14 dní, do té doby proběhne hlasování k tomuto materiálu v Radě vlády pro koordinaci boje s korupcí per rollam.

Dalibor Fadrný (OBK) dále informoval, že návrh regulace lobbování byl projednán Legislativní radou vlády, která jeho projednávání přerušila do 13. července 2023.

Ve dnech 19. a 20. června 2023 se konala mezinárodní konference na téma „Morální dilemata soudců a státních zástupců“ v rámci protikorupčního projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ (<https://korupce.cz/projekt-zintenzivneni-boje-proti-korupci/>).

V agendě Rámcového rezortního interního protikorupčního programu zatím k žádnému posunu nedošlo. Je počítáno s jeho úpravou dle připomínek z proběhlého mezirezortního připomínkového řízení tak, aby mohl být předložen vládě nejpozději do konce roku 2023.

Michal Svěrák (MD), předseda zvláštní pracovní skupiny k revizi pravidel etiky státních zaměstnanců, seznámil přítomné s aktuálním stavem návrhu komplexní revize těchto pravidel. Informoval o rozhodnutí nejvyššího státního tajemníka, že budou vypořádávány pouze připomínky

zásadní, a to korespondenčně. Nejvyšší státní tajemník deklaroval, že chce vydat nový služební předpis o pravidlech etiky státních zaměstnanců v co nejkratší době. Zpracovaný návrh nedozná výraznějších změn – na základě zásadních připomínek se jedná spíše o legislativně-technické úpravy. Doplnil, že Ministerstvo vnitra připravuje vládní novelu zákona o státní službě, která by měla obsahovat základní zásady, které by měly být včleněny do jeho úvodních ustanovení. Tyto zásady by měly vycházet z hodnotového rámce státní služby a zčásti též z oblasti profesní etiky státních zaměstnanců. Až bude tato novela schválena, resp. ideálně společně s nabytím její účinnosti (cca rok 2025), by mělo dojít k aktualizaci nového služebního předpisu o pravidlech etiky státních zaměstnanců tak, aby plně korespondoval se zákonnou úpravou (základními zásadami).

2. Zákon o ochraně oznamovatelů a zákon, kterým se mění zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů

Dalibor Fadrný (OBK) zrekapituloval, že oba zákony (171/2023 Sb. a 172/2023 Sb.) byly ve Sbírce zákonů publikovány dne 20. června 2023. Nyní probíhá řada školení či workshopů (workshopy budou ještě minimálně 11., 18. a 25. července 2023). Nejde o přelomovou změnu, protože od 17. prosince 2021 je aplikována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Směrnice“). Je předpoklad, že dosavadní prošetřovatelé budou pokračovat v roli příslušné osoby ve smyslu zákona č. 171/2023 Sb.

Dalibor Fadrný (OBK) dále informoval, že zejména v internetovém prostředí probíhá mediální kampaň na zvýšení informovanosti veřejnosti o ochraně oznamovatelů a schválené legislativě. Byla vytvořena základní webová stránka <https://whistleblower.justice.cz/>, která doplňuje již existující stránku <https://oznamovatel.justice.cz/>. Zde jsou uvedeny např. nejčastější dotazy, informace jak pro oznamovatele, tak pro povinné subjekty; je k dispozici metodika, která je psána na podmínky přímého vertikálního účinku směrnice EU – její aktualizace (aplikace na zákon č. 171/2023 Sb.) je plánována do konce července 2023. Vzorový vnitřní předpis pro účely služebních úřadů, resp. veřejného sektoru obecně, bude rozeslán během července 2023.

Johana Trešlová (OBK) k věcné působnosti zákona uvedla, že oznámení musí obsahovat informace o možném protiprávním jednání, k němuž došlo nebo má dojít u osoby, pro niž oznamovatel, byť zprostředkovaně, vykonával nebo vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nebo u osoby, se kterou oznamovatel byl nebo je v kontaktu v souvislosti s výkonem práce nebo jiné obdobné činnosti, a které mají znaky trestného činu, přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč, porušuje zákon o ochraně oznamovatelů, nebo porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti (14x) taxativně vyjmenované v § 2 odst. 1 zákona (např. oblast zadávání veřejných zakázek, ochrany spotřebitele či ochrany životního prostředí).

K osobní působnosti zákona sdělila, že zákon nedopadá jenom na osoby v základním pracovněprávním vztahu, ale poskytuje ochranu po vzoru směrnice co nejširšímu okruhu osob, které mohou s protiprávními jednáními v pracovním kontextu přicházet do kontaktu – ochrana je poskytována nejen zaměstnancům, ale také osobám samostatně výdělečně činným, dobrovolníkům, osobám, které jsou u povinného subjektu na praxi či stáži atd. Oznamovatelem může být pouze fyzická osoba – nemusí to být jen stávající zaměstnanec, ale i zaměstnanec bývalý či uchazeč.

K povinnosti zavést vnitřní oznamovací systém (dále jen „VOS“) uvedla, že se týká v zásadě všech veřejných zadavatelů s výjimkou obcí, které mají do 10 000 obyvatel (i když mají více jak 50 zaměstnanců). Dále jsou v zásadě vyňaty příspěvkové organizace obcí a krajů do 50 zaměstnanců. Hlavním stavebním kamenem VOS je příslušná osoba – osoba, kterou povinný subjekt musí pověřit tím, aby přijímala oznámení a vyřizovala je ve lhůtách, které zákon určuje. Nejsou stanoveny žádné specifické požadavky na odbornost příslušné osoby – ideálně, pokud to je právník. Má jít o osobu nestrannou. Čím více bude příslušná osoba požívat v organizaci důvěru, tím spíše bude předpoklad,

že budou činěna oznámení, což by mělo být i v zájmu povinného subjektu, neboť pokud nebudou mít oznamovatelé důvěru ve VOS, pak se budou obracet na vnější oznamovací systém, který provozuje MSp, případně se mohou obrátit na příslušné veřejnoprávní orgány. Ohledně anonymních oznámení byla nakonec přijata úprava, že se oznamovatel musí v oznámení ztotožnit (pokud není identifikace oznamovatele příslušné osobě známa, příslušná osoba se nemusí oznámením zabývat, ale nic nebrání tomu, aby byla prošetřena i anonymní oznámení). Přibyla povinnost povinných subjektů přijímat oznámení prostřednictvím VOS od nezaměstnanců a od dobrovolníků či stážistů. U ostatních osob (např. od osob samostatně výdělečně činných či od dodavatelů) může tuto možnost vyloučit – nutno uvést na webu způsobem umožňujícím dálkový přístup. VOS není možné, s výjimkou obcí, sdílet – ale pro všechny povinné subjekty platí možnost VOS zajistit externě, tj. tuto službu outsourcovat.

Vnější oznamovací systém provozuje MSp – sem se mohou obracet všechny kategorie pracovníků. Rozdíl od VOS je v tom, že MSp pouze identifikuje protiprávní jednání a příslušný orgán veřejné moci, který by se měl oznámením zabývat a toto oznámení dál předává, tj. neprovádí prošetřování tak jako příslušná osoba, a nenavrhuje vhodná nápravná opatření povinnému subjektu.

Zákon (§ 4 odst. 1) uvádí demonstrativní výčet odvetných opatření, která jsou zakázána. Odvetnému opatření nesmí být vystaven oznamovatel ani jiné osoby v zákoně (§ 4 odst. 2) uvedené – např. kolegové, příbuzní a přátelé, kteří by z důvodu kvalifikovaného vztahu s oznamovatelem mohli rovněž čelit odvetným opatřením.

Zákon dále stanovuje přestupky, a to jak pro povinné subjekty (např. nezavedení VOS, neřádné provozování VOS), tak pro příslušné osoby (např. nečinnost či nevyřizování oznámení tak, jak předpokládá zákon), ale i oznamovatele (pokud učiní oznámení vědomě nepravdivě).

K procesní ochraně oznamovatelů doplnila, že je zavedeno obrácené či sdílené důkazní břemeno – pokud se spor dostane před soud (typicky v případě, že bylo uplatněno odvetné opatření), tak u soudu stačí, že oznamovatel sdělí, že bylo uplatněno odvetné opatření, a důkazní břemeno je na tom, vůči komu toto tvrzení směřuje, který musí prokázat, že se o odvetné opatření nejednalo, že bylo vedeno legitimním cílem.

Dalibor Fadrný (OBK) doplnil, že u státních zaměstnanců je kromě obráceného důkazního břemene možnost toho, vůči němuž bylo uplatněno odvetné opatření (např. rozhodnutí o ukončení služebního poměru), navrhnout odvolacímu orgánu, aby napadené rozhodnutí mělo odkladný účinnost či byla pozastavena jeho vykonatelnost – odvolací orgán nejprve vyhodnotí, zda přizná odkladný účinek rozhodnutí či pozastaví jeho vykonání, a teprve poté bude oznámení prošetřovat.

Dotaz: když bude vyloučena možnost přijímat oznámení od nezaměstnanců, zda bylo uvažováno o tom, zda by postačilo vydání služebního/pracovního předpisu, protože připomínkové řízení u služebního předpisu má menší okruh připomínkových míst, než když je to na ministerstvu vydáno formou směrnice. Vyloučení této možnosti musí být uvedeno na webu způsobem umožňujícím dálkový přístup, pak by pro nastavení VOS postačilo jen vydání služebního předpisu, který však není závazný pro třetí osoby. Johana Trešlová (OBK) reagovala, že obecně nelze vnitřním předpisem zavázat jiné osoby než subjekty v rámci organizace. Teoreticky není potřeba vydávat vnitřní předpis (byť je to vhodnější), protože zaměstnanci mají povinnost se řídit služebními/vnitřními předpisy a na nezaměstnance se vztahuje pouze zákon o ochraně oznamovatelů.

Dotaz: když byly jmenovány příslušné osoby dle Směrnice, zda je nutno znovu jmenovat a učinit záznam o tom, že příslušná osoba byla poučena. Johana Trešlová (OBK) uvedla, že poučení může být formou písemného záznamu, že k tomu došlo (nemusí to být součástí jmenovacího aktu). Zákon nestanoví, jakou formou je instalována příslušná osoba. Dalibor Fadrný (OBK) doplnil, že v úvahu přicházejí možnosti: jmenováním z úrovně státního tajemníka nebo věcně příslušného představeného; povinnost přijímat oznámení je stanovena organizačnímu útvaru v organizačním řádu, aniž by byla stanovena konkrétní příslušná osoba – příslušnou osobou pak jsou všichni zaměstnanci daného

útvary, případně jmenování konkrétní příslušné osoby v rámci daného útvaru proběhne již jen formou písemného sdělení).

Dotaz: zda není nutné v takovém případě prokazovat bezúhonnost výpisem z rejstříku trestů, když se jedná o stávajícího státního zaměstnance, který již v minulosti bezúhonnost prokázal, neboť by jinak nebyl ve služebním poměru. Johana Trešlová (OBK) připustila, že lze bezúhonnost dovodit, aniž by musel dotyčný státní zaměstnanec znovu dokládat bezúhonnost. Pokud by příslušnou osobou měl být civilní zaměstnanec nebo zaměstnanec externího subjektu, tak bezúhonnost musí prokázat.

Michal Svěrák (MD) zareagoval, že zastává názor (stejně jako MD coby služební úřad), že nabytím účinnosti zákona č. 172/2023 Sb., kdy dojde ke zrušení nařízení vlády č. 145/2015 Sb., to přestane být součástí státní služby.

Dotaz: bylo zmiňováno prošetření oznámení, což je termín, který zákon nepoužívá – oznámení má být posuzováno. Ke vzorovému VOS vznesl dotaz k nástrojům pro posuzování – jak získávat informace (výsledky, opatřování materiálů apod.). K poučování oznamovatelů se rovněž dotázal, jak tento aspekt uchytit, když není zákonem řešen (primárně v případě ústně podaných oznámení). Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že pracovníčně používá pojem prošetření oznámení, ale zákon pojednává o posouzení důvodnosti oznámení. Pravomoci, povinnosti v rámci organizace a nástroje včetně součinnosti osob by měl vymezovat vnitřní předpis, který se může pohybovat v zákonných mantinelech (obdobně, jako je stanoveno u vnitřních kontrol a auditů). K poučování oznamovatele doporučuje tam činit na místě, ale upozorňuje, aby poučení nevyznívalo odstrašujícím způsobem na oznamovatele.

Dalibor Fadrný (OBK) doplnil, že k poučení pro oznamovatele na webu <https://oznamovatel.justice.cz/> měla výhradu Evropská komise, nicméně že považuje za seriózní oznamovatele informovat o možných důsledcích jeho oznámení, pokud by nebylo pravdivé. Proto je text na formuláři oznámení uvedena i nadále – ze strany Evropské komise aktuálně bez reakce. Dále doplnil, že se neočekává, že příslušná osoba bude expertem na všechno, a proto má vnitřní předpis zajistit povinnost poskytnout součinnost ze strany věcně příslušných útvarů nebo osob tak, aby správně posoudily důvodnost a min. zmírní riziko, že se oznamovatel obrátí na vnější oznamovací systém, event. oznámení uveřejnil.

Johana Trešlová (OBK) doplnila, že příslušná osoba může spolupracovat s jinými osobami nebo útvary v rámci povinného subjektu, pokud z informací nebude zřejmé, kdo je oznamovatel (z popisu protiprávního jednání, okolností případu apod.).

Dotaz: jak má příslušná osoba postupovat (např. daňová kontrola, jeden z členů kontrolní skupiny bude mít podezření z přijetí úplatku ze strany jiného člena kontrolní skupiny). Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že pokud bude proti sobě stát povinnost posoudit důvodnost oznámení a ochrana oznamovatele, je třeba vždy dát přednost ochraně oznamovatele. Doporučila kontaktovat oznamovatele, seznámit ho s riziky a v případě jeho souhlasu pak lze odhalit skutečnosti případu.

Dotaz: postupování věcně nepřislušných oznámení – když jako příslušná osoba obdrží oznámení např. z oblasti ochrany zdraví či jaderné bezpečnosti. Zda stačí sdělit oznamovateli, že není příslušný k posouzení důvodnosti, anebo zda je nutno (s jeho souhlasem) oznámení předat či postoupit kompetentní osobě či orgánu v té které oblasti. Johana Trešlová (OBK) sdělila, že pokud není dán kvalifikovaný pracovní vztah, pak se nejedná o oznámení ve smyslu zákona o ochraně oznamovatelů – doporučila z důvodu opatrnosti automaticky nepostupovat oznámení, ale oznamovateli sdělit, kam se má obrátit.

Dotaz: nastavení VOS – nařízení vlády č. 145/2015 Sb., respektive příslušný metodický pokyn náměstka ministra vnitra pro státní službu umožňoval určit prošetřovatele u nadřízeného služebního úřadu i pro prošetřování oznámení týkajících se osob v podřízeném služebním úřadu (např. orgány finanční správy, kdy Generální finanční ředitelství je účetní jednotkou. Odvolací finanční ředitelství

a finanční úřady nejsou účetními jednotkami a pro účely hospodaření s majetkem státu, účetnictví a pracovněprávních vztahů mají postavení vnitřních organizačních jednotek Generálního finančního ředitelství.). Jednotlivé finanční úřady včetně Odvolacího finančního ředitelství jsou tedy v některých oblastech vnitřními organizačními jednotkami GFŘ, nicméně ve správě daní jsou správními orgány. Zákon stanoví, že povinnost stanovit příslušnou osobu má každý jednotlivý služební úřad – musí GFŘ zajistit stanovení příslušných osob na všech služebních úřadech (jmenování a zavedení VOS by prováděli ředitelé finančních úřadů), anebo zda existuje způsob, jak zajistit tuto povinnost z centra na GFŘ, aniž by při případné kontrole ze strany inspektorátu práce nedošlo ke konstatování porušení zákona. Johana Trešlová (OBK) sdělila, že to možné není, že sdílení příslušných osob vylučuje přímo směrnice (až na obce).

Dotaz: zda z hlediska dodržení zákona postačí, aby informace o VOS a kdo je na jednotlivých služebních úřadech v rámci konkrétní soustavy správních orgánů příslušnou osobou byly na stránce nadřízeného služebního úřadu nebo zda to musí být na elektronické úřední desce každého služebního úřadu. Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že lze připustit souhrnnou informaci za všechny služební úřady jako organizační složky, ale obává se, že při posuzování ze strany Evropské komise bude výklad spíše restriktivní, tj. že bude požadavek, aby to bylo zveřejněno na úřední desce každého služebního úřadu. Tazatel odvětil, že by případně pak zajistil nápravu, ale že občan, který má mít dané informace co nejlíže, se na úřední desku konkrétního služebního úřadu může proklikat jedine z centrální webové stránky konkrétní soustavy správních orgánů. Johana Trešlová (OBK) se domnívá, že zveřejnění požadovaných informací, byť čerpaných z centrálního textu vytvořeného nadřízeným služebním úřadem, není příliš administrativně komplikované.

Dotaz: postup v případě, že oznámení bude směřovat vůči tomu, kdo jmenoval příslušnou osobu (např. na ředitele finančního úřadu). Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že příslušná osoba musí oznámení prověřit, i když směřuje proti jeho nadřízenému (nelze využít stávající model, kdy v takovém případě bylo oznámení předáno k vyřízení nadřízenému správnímu orgánu).

Dotaz: komu bude příslušná osoba podávat návrhy opatření (nepůjde-li o trestní oznámení)? Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že nikoli vždy půjde navrhnout vhodné nápravné opatření, ale že je v zásadě možné, aby nápravná opatření může uložit i ten ředitel, vůči němuž oznámení směřuje.

Dotaz: zda by ředitel finančního úřadu mohl pověřit příslušnou osobu někoho z GFŘ (každý finanční úřad by měl svůj samostatný VOS, ale příslušná osoba by byla z GFŘ)? Johana Trešlová (OBK) reagovala, že zákon připouští možnost pověřit třetí osobu, což v tomto případě nejde dovodit, a to kvůli úzké provázanosti jednotlivých složek Finanční správy ČR.

Dotaz: jak nakládat s anonymními oznámeními, když není povinnost je prověřovat. Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že podle zásady legální licence má být i s anonymními podáními zacházeno jako s každými jinými. Pokud v mezidobí (po předání příslušnému orgánu) dojde ke ztotožnění oznamovatele, čemuž již zabránit nejde, pak je třeba jeho identitu dále nešířit. Na dotaz, zda to musí došetřit útvar, který započal prověřování, anebo zda to případně může vrátit zpět orgánu, který oznámení původně obdržel, Johana Trešlová odpověděla, že je vhodné oznámení došetřit maximálně v důvěrném režimu a v závislosti na povaze došetření je třeba chránit totožnost oznamovatele.

Dotaz: jak postupovat, když příslušná osoba obdrží oznámení a ani ona, ani jiný útvar ministerstva nebude umět oznámení posoudit důvodnost (např. oblast energetiky). Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že příslušná osoba může oznámení konzultovat a sdílet nezbytné informace, pokud nedojde ke ztotožnění oznamovatele nebo nebude možné seznat z okolností, kdo tím oznamovatelem je. Tj. je možné žádat o spolupráci věcně příslušné útvary, nicméně důvodnost oznámení musí posuzovat příslušná osoba. Případ, že by se jednalo o problematiku zcela mimo agendu povinného subjektu, by nemělo docházet, protože musí být dán pracovněprávní kontext, tzn. že musí podat oznámení, ke kterému došlo u daného povinného subjektu nebo v souvislosti s jeho pracovní činností.

Dotaz: pokud by oznamovatel oznámil, že představený svým jednáním zvyšuje uhlíkovou stopu, která do věcné působnosti daného povinného subjektu (zde MMR) nespadá. Johana Trešlová (OBK) upřesnila, že by zde nebyla dána věcná působnost, neboť je vyžadována souvislost protiprávního jednání v dané organizaci (příklad: pokud představený po nocích vykrádá banky a podřízený to bude vědět, tak by toto jednání nemělo být oznamováno v režimu věcné působnosti zákona).

Upřesnění dotaz: věcná působnost by nebyla dovozena ani v rámci zneužívání svěřeného majetku? Johana Trešlová (OBK) konstatovala, že v takovém případě by věcná působnost byla dovozena, nicméně není vyžadováno provést bezchybnou kvalifikaci a příslušná osoba není detektiv, tedy není povinována, pokud to nespadá do gesce daného úřadu, neprůstřelně posoudit – příslušná osoba provede dle svých znalostí předběžnou kvalifikaci a z důvodu předběžné opatrnosti s oznámením nakládat dle zákona, nicméně oznamovateli přizná ochranu např. až soud.

Dotaz: pokud bude podáno oznámení s tím, že po posouzení příslušná osoba navrhne opatření např. provést řídicí kontrolu či interní audit a toto sdělit oznamovateli. Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že z pohledu zákona by to mělo stačit. Nicméně pokud s tím oznamovatel nebude spokojen (např. s tím, jaká opatření byla navržena), lze ho „nutit“, aby se obrátil na příslušný orgán, proto doporučuje nastavit pravomoci příslušné osoby co nejširší, aby mohlo dojít k posouzení důvodnosti tak, aby oznamovatel byl motivován a uspokojen výsledkem samotného prošetřovacího procesu.

Doplnění dotazu: co v případě, že opatření bude směřovat do oblasti kárného řízení či personální oblasti. Johana Trešlová (OBK) zopakovala, že pokud by navržením opatření měla být odhalena totožnost oznamovatele, tak opatření nebude navrhováno, ledaže by s tím oznamovatel souhlasil. Na otázku, zda lze oznamovateli sdělit, že jako opatření bylo navrženo kárné řízení konkrétní osoby, odpověděla, že není třeba oznamovateli sdělit detaily, že stačí sdělit v obecné rovině, že bylo navrženo kárné opatření – tím nedochází k porušování ochrany osobních údajů. Tazatel však oponoval, že když oznamované osobě nebude v kárném řízení prokázána vina, je tím, že oznamovateli byla sdělena informace o navržení kárného řízení, daná osoba dopředu dehonestována. Johana Trešlová (OBK) doplnila, že pokud by mělo dojít k zasahování do osobnostních práv podezřelého, tak je potřeba k obsahu informací sdělovaných oznamovateli přistupovat úsporně.

Dotaz: termín zaslání vzorového VOS – cca do konce července bude rozeslán, aby mohl být využit pro přípravu VOS v dané organizaci před nabytím účinnosti zákona. Pokud se to nestihne, lze zpočátku vydat úsporný služební/vnitřní předpis a následně vydat komplexní, vycházející ze vzorového VOS. Dále požádala o ujištění, že nabytím účinnosti zákona se ruší jmenování prošetřovatelů a veškeré souvislosti dle nařízení vlády č. 145/2015 Sb., které mají na MZV zveřejněny vedle informací o postupu dle směrnice na internetové stránce MZV – ano, nicméně lze tyto informace využít po přechodnou dobu, než bude přijat VOS dle zákona. Forma oznámení (ústně nebo písemně) – je nutno přijímat oznámení podaná jak ústně, tak písemně, tj. nelze např. vyloučit možnost podávání oznámení jen písemně. Ústně znamená i telefonicky; podle zákona platí, že *požádá-li o to oznamovatel, je příslušná osoba povinna oznámení přijmout osobně v přiměřené lhůtě, nejdéle však do 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádal* (§ 12 odst. 1).

Dotaz: lze sdílet příslušné osoby v rámci koncernu, který má do 250 zaměstnanců (příklad – 1 osoba má více než 250 zaměstnanců, ostatní nikoli – ta 1 velká právnická osoba zavede VOS a ostatní ho mohou sdílet?). Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že sdílet lze, pokud to je do 250 zaměstnanců, tedy v uvedeném modelovém případě si ta 1 velká firma zavede svůj VOS a ostatní si vytvoří sdílený VOS.

Dotaz: zastupování příslušné osoby (např. dovolená), zda na webu musí být kontakty i na zástupce nebo stačí ve vnitřních předpisech? Johana Trešlová (OBK) odpověděla, že musí být i zástupce zveřejněn způsobem umožňující dálkový přístup, tedy též jako příslušná osoba – ale lze klidně uvést,

že ta druhá příslušná osoba funguje jako příslušná osoba pouze po dobu nepřítomnosti té první příslušné osoby (všechny příslušné osoby se nemusí zúčastnit posuzování vždy a vše fází procesu. Dále se dotázal, zda postačí, že je vnitřním předpisem stanoven tým lidí, kteří se bude podílet na posuzování důvodnosti, ale nebudou znát identitu oznamovatele – teoreticky to lze takto nastavit, ale v praxi to zřejmě bude neproveditelné. Konkrétní příklad: dle současného stavu, kdy organizace zavedla ISO 37001, si může compliance officer sestavit tým, který mu pomůže s prošetřením oznámení, ale bez znalosti identity oznamovatele. Johana Trešlová (OBK) uvedla, že to možné je, ale nejjednodušší bude, když všichni členové týmu budou pověřeni jako příslušné osoby.

Dotaz: jak nakládat s oznámeními a souvisejícími dokumenty z hlediska zákona o archivnictví. Přestože bylo připomínce MF vyhověno, z důvodu kolize s jiným připomínkovým místem byl odstavec o archivaci/skartaci vypuštěn a proces se řídí standardními postupy dle zákona o archivnictví a spisové službě – tj. pro příslušné osoby platí obecně povinnost mlčenlivosti. Po skončení posuzování důvodnosti bude spis vyřízen, uzavřen a po uplynutí skartační lhůty 5 let bude vše předáno k archivaci (po dobu 5 let to má uchovávat příslušná osoba u sebe, nikoli v rámci centrální spisovny apod.).

Dotaz: případ, když nebude oznamovatel spokojen s posouzením či s návrhy opatření a předá oznámení médiím, avšak příslušná osoba považuje opatření za dostačující; nadřizený oznamovatele se však v oznámení v médiích ztotožní a podá na podřízeného kárný podnět s tím, že se obrátí na příslušnou osobu, jak to bylo – otázka zní, zda lze v takovém případě totožnost oznamovatele sdělit kárné komisi? Příslušná osoba v takovém případě není způsobilá k posouzení, zda opatření bylo vhodné či nikoli si sami – toto by se považovalo za odvetné opatření za porušení zákona, dokud by o tom nerozhodl soud, jestli oznamovateli ochrana náleží nebo ne.

Dotaz: workshopy, na kterých by mělo dojít k proškolení příslušných osob – zda budou na podzim. Johana Trešlová (OBK) uvedla, že určitě budou ještě nějaké školení, webináře atd., ale aktuálně to není naplánované.

Zapsal: Jan Horník

Schválil: Dalibor Fadrný